DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die jovis vigeſimâ tertiâ menſis Novembris, anno Domini M. DCC. LXIX.

M. FRANCISCO-MARIA LEMOINE, Doctore Medico, Præſide.

An in curandis affectibus, qui puerperarum ſuppreſſis prioribus Lochiis superveniunt ſola Antiphlogiſtica ?

I.



NATURAM maſculorum benignam matrem, ſævam verò fœminarum novercam, non immeritò dictam olim fuiſſe accepimus: his etenim ingenii vim corporiſque robur largiri non tantùm amavit, ſed eos etiam ſedula, quantùm potuit, immunes à morbis præſtare ſtuduit; illas ità comparavit è contrario ut imbécillem debili in corpore animum gererent, atque eaſdem innumeris ferè voluit morbis obnoxias; mittas enim varia, quæ ſoboleſcunt mala à menſtruis purgationibus pravè ſe habentibus, quot & quanta gravidarum, parturientium aut puerperarum capiti imminent accidentia! Compertum obſervationibus volunt tertiam fermè mulierum partem horum ſævitiâ de medio tolli; verùm nulla, ut frequentiora, ſic & atrociora ſunt illis quæ priorum lochiorum ſuppreſſioni natales debent.

Quæ poſt partum per muliebria fiunt evacuationes, illæ Lochia audiunt; & duplicis præſertim ſunt generis: aliæ enim ſtatim à partu fluere incipiunt & rubræ ſivè ſanguineæ appellari ſolent, quod reipsâ earum materies nil aliud ſit præter ipſummet ſanguinem modò pauciori, modò copioſiori lymphâ dilutum; aliæ dicuntur albæ ratione coloris quem referunt, aut ſecundariæ ex eo quod prioribus ſuccedant. Ad perfectam autem uteri reſtitutionem etſi conferant ambæ; majoris tamen momenti priores eſſe poſterioribus meritò dixeris: his carere abſque imminenti vitæ periculo nulli puerperarum licet; plures verò videas non ità rarò quibus poſteriorum uſurâ frui non conceditur, quæ tamen vitam imò & ſanitatem ſervant incolumem.

* M. Antonio PETIT, Theſeos Autore 1759.

Cùm femel ab uteri parte intimâ foluta fuit placenta atque foràs pulfæ funt fecundinæ, maxima vis fanguinis puri atque facilè concrefcentis erumpit; hanc fundunt hiantia vafculorum oftia, quorum cum placentæ vafis anteà inofculatorum ope utriufque partis mutuum inftituebatur commercium; fenfim autem fine fenfu manantis copia cruoris minuitur, atque ille folutus magis apparet, ac tandem lymphæ rarioribus onuftæ purpureis particulis atque ideò dilutè admodùm rubefcenti locum facit: cujus mutationis in causâ eft prompta & expedita poft infantis & fecundinarum expulfionem uteri contractio, quâ tubulorum ftringuntur ôfcula fitque ut rubris, craffioribus nempè moleculis denegetur aditus, liber concedatur lymphaticis, quas fubtiliores effe in confeffo eft apud omnes: prout verò plus minufvè temporis in fuà contractione abfolvendâ infumunt uterinæ fibræ, prima citius ceffant Lochia, longiufvè protrahuntur: hinc in quibufdam accidit puerperis ut elapfis poft partum non ità multis horis terminum accipiant illa, quæ in aliis ad tertium ufque diem & ultrà producuntur; igitur verfus tertii hujufce diei finem nova folet oriri rerum feries, eaque fupervenit febris, quæ à lacte in motum acto nomen fibi fecit: dum autem illa viget multoque lacte cum doloris fenfu non exiguo tument mammæ, ceffat ut plurimùm omnis per genitalia humorum effluxus, raro in illis rediturus fœminis, quæ dulciffimo naturæ obfequentes imperio, piam venerabundæ nutriendo infanti operam navare non dubitant; fed qui fermè femper tritum relegit iter, ac de novo muliebria inundat in iftis, quibus æs triplex circa pectus, & quæ bonorum indignatione dignæ, vile, proh pudor! & indecorum fibi fingunt, quem finu exceperunt fuo atque per novem menfes foverunt, hunc in lucem emiffum proprio lacte nutrire; quod barbaræ gentes excogitare erubefcerent: quod ipfæmet exhorrefcerent feræ, hoc fibi vitio verti poffe non autumat quidem mulier ad bonos humaniorefque mores aliundè compofita; verùm ferius ociufvè pœnas ab illâ repetere fatagit natura atque mille morbis fuam ulcifcitur injuriam, à quibus immunes victuras nutrices effe ftatuit. Re quidem verâ duobus à partu primis diebus fors cunctas manet eadem: fanguineam etenim omnes experiuntur evacuationem, & illa cafu multiplici poteft in omnibus fupprimi, quod ut accidit femel, morbi nafcuntur atrociffimi, quorum ad curationem tritum maximè nocere Ariftolochicorum ufum, folamque methodum antiphlogifticam effe adhibendam ultrò confitebitur ille, qui morbos omnes ab his prioribus fuppreffis lochiis oriundos, verè inflammatorios effe cognofcet.

I I

VARIA porrò accidentia, quibus præbet natales priorum lochiorum ſuppreſſio, inflammationis adeò naturam redolent, ejuſque ſpeciem ità dilucidè exprimunt, ut mirari ſubeat Medicos pleroſque hanc prætermiſiſſe totoſque in eo fuiſſe ut intempeſtivo calidorum uſu deſideratam revocarent evacuationem; nullus etenim, niſi in rebus medicis planè hoſpes, neſcit excrementitios humores ſuis in conceptaculis præter naturam retentos inflammationem nunquam non concitare: ſic mammarum ductibus hærente lacte, tument extrà modum illæ, rubent, acuto dolore afficiuntur, ac nonnunquam in ſuppurationem abeunt: ſic Hepatitidem ſæpè ſæpius producit impedita quâvis de causâ bilis excretio, ſic Nephritidi ſolemne eſt originem ducere ab urinâ in ſecretoriis renum canalibus impeditâ. Quid plura? Niſi prohiberet inſtituti operis ratio rem innumeris comprobare exemplis facillimum foret. Nunc verò ſi cæterorum humorum congeſtio inflammationem ſæpe ſæpius excitare valet, quid, cedò: ex ipſiuſmet excernendi ſanguinis coacervatione eveniet? Nonne, cùm à recto deflectit tramite, huic creando morbo aptus magis natus eſt ſanguis quàm alii corporis noſtri liquores? Nonne in praxi quotidiè obſervare datur menſtruas mulierum purgationes, ſi ſubitò cohibeantur, phlogoſim in uterum inducere. At quod innuere tantùm valent allegata rationum momenta, illud idem ſuadet cauſarum morbi dilucidatio; illæ namquè omnes ſuam exerunt actionem vel ſpaſmum fibris conciliando, vel humores denſando haudque meabiles efficiendo, vel tandem utrumque ſimul producendo: porro talia præſtare inflammationi anſam præbere eſt. Has autem inter cauſas primas tenent vehementia animi pathemata, ut ſubitaneus terror, dolorve acutus, aut exultans præter modum lætitia, aliave id genus, quibus ſingulis patet ſpirituum inordinatos excitari motus, univerſum gravi ſuccuſſione agi nervorum ſyſtema & cunctis proindè fibris nimiam induci tenſionem, erethiſmum conciliari, hinc ergò fieri ut toto in corpore vaſa ſpaſmodicè conſtringantur, excernendis humoribus ponantur obices, atque ideò ſuo in tramite retardentur illi, demùm ſiſtantur omninò, congerantur, tubulorum tunicas diſtendant, tumorem efforment, dolorem accerſant; calorem concitent, verbo inflammationem producant. Eadem efficit etiam calor immodicus quocumque modò excitetur in corpore; atque eò citiùs certiùſque hunc edit ille effectum, quod dum in fibrillas agit, eiſque morboſam impertitur tenſionem, humores ſimul denſat ac proindè congeſtioni aptiores reddit, quatenùs ſcilicet ſubtiliores eorum

à quibus pendet fluiditas, consumit & dissipat particulas. Modò non multùm absimili vim exercent suam adstringentia cum,(ut suus post partum ventri mammisque servetur honos) incautè applicantur extùs, imprudentiusve intus suscipiuntur: non equidem avolare faciunt tenuem, quâ sanguis solvitur, lympham, sed hanc vi propriâ reddunt spissiorem eique consequenter moras nectunt. Denique quantùm in sistendis mulierum menstruis purgationibus valet frigus, tantùm illud in supprimendis lochiis posse quotidiana evincit experientia; at quid inflammationibus suscitandis frigore potentius sic & expeditum magis? His forsan non abs re, videbitur addere; nos nonnunquam prima observavisse suppressa Lochia propter nimiam uteri compressionem, fortiùs nempè, post exclusum fœtum, perperàm institutâ deligatione abdomine constricto; quisnam autem in viscere multo sanguine turgido sit hujus compressionis effectus nemo non videt. Itaque perspectis præcipuis lochiorum suppressorum causis, liquidò, ni fallor, constat eas omnes gignendæ inflammationi idoneas esse quam maximè. Nec est quod objicias post partum aliâ adhuc de causâ uteri evacuationes non nunquam sisti, nimiâ scilicet alio in loco factâ excretione, ut immoderato, v. g. alvi fluxu. At velim animadvertas rarò admodum causam hanc in prioribus sistendis lochiis, frequenter verò in secundariis supprimendis locum obtinere. Perpendendum insuper sensim sine sensu, non autem brevi temporis intervallo & quasi subitò illam agere; quo fit ut plerumque lochiorum vices gerat superveniens excretio. Sicque nullus nascitur morbus, aut si quis datur, non ille in cohibito uterino fluxu, sed in excretione de novo accidente ponitur.

III.

ETSI ad dignoscendum tutòque determinandum morbi genium ea sufficere posse videantur, quæ nos huc usque docuit causarum ejusdem sedula exploratio: nè tamen ullus deinceps dubitandi subeat locus, illa confirmare juvat attentâ accidentium, quibus morbus stipatur, contemplatione; itaque cum puerperam invadit ille, id est, cum fluere prima desinunt Lochia, subitaneus ingruit horror, quem febris excipit acutissima, sævitiem exercitura suam donec pristinus redintegretur per muliebria cruoris effluxus; altera ve arte aut naturâ cieatur evacuatio, quæ istum supplere valeat: dùm autem febris istius igne ægrotans excandescit mulier, lumborum capitisque immani excruciatur dolore, dirâ torquetur siti, ac ingenti jactatur anxietate: huic siccâ in cute deurens deprehenditur calor: huic scintillantes vividiùs micant oculi: huic atrè rubent genæ; intereà si pulsum explores

hunc justo frequentiorem, durumque maximè invenies; his porrò rerum in angustiis, præsentem nisi citò afferat opem ars salutaris, horrendis cum torminibus ventrem videas in gravissimum tumorem attolli, adeòque distenditur ille sæpiùs, ut nec medentis explorantem manum persentire, neque aliquandò stragulorum pondus sustinere queat sine vehementi doloris exacerbatione; pauca eaque cruda tunc temporis stillat urina, aut excernitur nulla; diaphragmatis actionem cum lædat tumefactus venter, inde fit ut parva, difficilisque sit respiratio: his tandem, procedente morbo, comites se præbent delirium, convulsio, cordis palpitatio, uteri suffocatio, & syncope: quibus mors prænuntiatur proxima; at quorsum hæc? Ut scilicet agnoscas, quæ in medium adduximus, ea propria ac genuina vividæ inflammationis esse symptomata; illam præsentem arguere, atque rectè adeò exprimere, ut nulla dentur alia, quibus morbum hunc medicis dignoscere liceat; sic enim nascitur inflammationum genus omne, eo incedit gressu, nec tandem aliter terminum accipit, quàm cessat & desinit succedens lochiis suppressis abdominalis tumor; enim verò inflammationi finem imponit vel resolutio, vel suppuratio, vel gangræna; triplici quoque hoc modo laudatum morbum nunquam non terminari ab omni ævo observarunt Practici: nostro autem in casu, sicut in cæteris affectibus inflammatoriis, naturam primâ laudabiliorique viâ se à malo liberaturam spondet febris aliorumque symptomatum successiva remissio; imminentem verò præsagiunt suppurationem post breves dolosasque inducias, febris nec non doloris recrudescentia, cum vago atque fugaci horrore; &c. Gangrænam tandem serpere monent pulsus intermittentis exilitas, fœtor oris, cadaverosa facies, lypothymia frequens, quorum præcessit adventum subitanea ac sine causa facta accidentium præcipuèque doloris cessatio. Tot tantaque te movent rationum momenta assensumque rapiunt: quæris tamen num memoratis contrarium quid indicent secta demortuarum cadavera? Minimè gentium. Plurima cultro anatomico subjicere contigit, in plerisque uterum vidimus sub atro colore tinctum, tumidum ac partim gangrænodeum, partim gravi inflammatione affectum; nec meliùs se habebant vicinæ partes; his ut habitus exterior idem, sic & similis affectio; in quibusdam, sed numero paucissimis, collectam circa uterum, infimâ in pelvi, aliqualem purulenti ichoris copiam deprehendimus, visceribus ut suprà phlogosi laborantibus: vitam denique primis à partu diebus ideò cum morte commutare mulieres, quod ventris interiora corripiat gangræna, evincit toties ab ipsâmet plebe notata corporum citis-

ſima corruptio, horrendaque putrefactio, quibus illa terræ ociùs mandare cogimur.

I V.

SI quid in arte noſtrâ tanquam verum & inconcuſſum ſpectari poteſt, illud certè quod huc uſque proſecuti ſumus, morbos nempè à cohibitis prioribus Lochiis oriundos verè inflammatorios eſſe; undè colligendum neceſſariò venit ſola in his curandis uſurpanda eſſe Antiphlogiſtica. Nec enim ad ſanandas inflammationes cæteras ab humorum excernendorum retentione ortas alia in uſum vocant melioris notæ Practici; & certè culpandus ille foret qui Nephritidis, exempli causâ, curationem propinatis calidioribus Diureticis auſpicaretur: ille namque ſcopum attingeret minimè: iſtis inflammationem adaugeret atque novos urinæ expulſioni poneret obices, nedum præſentes tolleret: & ideò ſanguinis miſſionibus repetitis, potu, balneis, laxantibus atque demulcentibus omnigenis hanc debellare omni ope atque operâ ſatagunt; apprimè gnari optimum certiſſimumque in inflammationis remiſſione poſitum eſſe Diureticum; in eâdem quoque noſtro in caſu conſtitutum eſt unicum tutiſſimumque medicamen Ariſtolochicum: itaque tota in eo incumbat medentis cura ut vaſis inductam tollat criſpaturam, erethiſmum ſedet, quibus peractis brevi per laxata uterinorum vaſculorum oſtia ſponte manabit cruor, conveniens redintegrabitur excretio, aut ſaltem morbus, à quo maximè imminet periculi, terminabitur; age ergò, largâque manu ſanguinem mittere ne dubites: id enim exinde non tantum percipies emolumenti, quod enarrata præſtare continget, ſed quod etiam redundantem, propter ſublatam evacuationem, ſanguinis copiam ac ſtrages undique minantem, hâc ratione ſubducere valebis: potus ſit intereà copioſus, tenuis, atque demulcens; frequentia eàque minimè acria injiciantur enemata; emollientibus foveatur infimus venter, foveantur & genitalia... At gravem de ſanguinis miſſione potiùs è ſaphenâ quam è brachio celebrandâ, moveri aiunt controverſiam, quam quidem pauciſſimis dirimendam ſuſcipimus: enimverò primis morbi temporibus ſanguinem *præſtat* è brachio fundere, atque ad phlebotomiam in inferioribus inſtitutam tunc ſolummodo confugere licet, cum in brachio ſecta jam pluries fuerit vena: nam cum in abdomine deſævit inflammatio, ſanguinem ad inferiora derivare perindè foret ac irruenti morbo calcar admovere. Numquid igitur antiphlogiſticis ita per totum morbi decurſum inſiſtendum, ut ulla alterius generis locum obtinere nequeant medicamina? Abſit ut ex dictis tale quid ſenſeas deducendum; cum etenim fracta ſemel fuerit morbi violentia, fuerint etiam depleta ut decet, atque laxata vaſa, tunc tardigrado ſan-

guini morasque in utero nectenti ut, momentum adjiciatur, quo excitatus ille circuitum possit renovare, nil vetat, imò suadent ratio & faustus frequensque rerum usus: quin & felicissimo cum successu temperatum tunc temporis propinare emeticum non unâ vice mihi contigit.

V.

PONDERATIS ergò mox in medium prolatis rationum momentis, jam cognoscere potest unusquisque quàm graviter hallucinentur illi, qui posthabitis, quæ laudavimus, auxiliis, omne se tulisse punctum in tractandis suprà enarratis affectibus sibi fingunt, cum plenâ manu elixiria, tincturas totamque Emmenagogorum farraginem propinarunt. O præjudicatis opinionibus obcœcati homines! Qui non vident hanc, quam revocare student evacuationem talibus magis impediri fortiusque cohiberi; quando quidem istis vires inflammationi adduntur; enim verò remediorum, rectiùs dicam, venenorum istorum vi fibrarum adeò spasmus intenditur, ut ulterioris distractionis impotentes illæ omninò tandem rumpantur, hincque eveniat ut impete facto extrà vasa prorumpant liquores, per cellularem contextum confusè rapiantur ac disseminentur, hic loci coeant, brevi alterationem patiantur, putrescant; vicina contagio afficiant, gangrænam tandem mortemque accersant; dicam enim quod res est; ab hâc præposterè adhibitâ methodo repetenda potissimum veniunt numerosa adeò puerperarum funera: certè, ut in aliis benè multis casibus, sic in istis satiùs multò foret integram rem naturæ committere, quàm inconcinnâ agendi ratione illam à scopo divertere; plurimas namque salvas incolumesque præstaret fœminas naturæ solius vis & actio, dum ad orci fauces trudit contrà ferè omnes malè institutus minimèque temperatus Pharmacorum usus. Non diffitendum tamen infaustum adeò exitum non itá sæpè morbos, de quibus egimus, experturos, si soli ad opem ægrotantibus puerperis ferendam advocarentur Medici: illi namque artis dogmatum probè gnari, & genuinam morbi naturam assequi & ejus ferocitatem idoneis debellare remediis apprimè callent: nec optimos inter Collegas desunt, qui felicissimâ praxi eam stabiliunt medendi normam, quam legitimam invictis probavimus argumentis, verùm nostrâ potissimum in Galliâ, ubi ad ostentationem & pompam potiùs quàm ad usum civiumque obligationem sapientiores, quæ præsertim Medicinam spectant, leges conditas diceres, ignavâ obstetricantium turbâ ab ægrotantium puerperarum cubiculis vel omninò arcentur Medici, vel postquàm in administrandis inanibus remediis, venenisve propinandis tempus trivit muliercularum garrula gens, auxiliatricem ut nihil moribundis operam conferant

accerſuntur roganturque; non enim pharmaca quævis dare ſoli audent Chirurgi, Pharmacopolæ, Monachi, &c. Sed & obſtetrices ipſæmet, quamvis litterulas à pueritiâ vix didicerint, nihilominus tamen gravidarum, parturientium atque puerperarum morbos curare, ſui eſſe juris autumant & tractandos reipsâ ſibi aſſumunt per mortes experimenta facturæ; tantis medelâ malis non ab aliis fortè quàm ab ipſiſmet medicis ſpectanda venit; ità enim ſunt homines comparati, ut apud illos nullus exstiterit rerum abuſus vel enormis quam maximè, qui cum longâ conſecratus fuerit annorum ſerie, rationi apprimè conſentire non videatur ac pro legitimâ agendi normâ tandem non habeatur : rem igitur reſtituerent noſtrates Medici, ſi ſibi proponerent imitandos Angliæ & Bataviæ Doctores, qui Ruiſchii, Deventeri, Douglaſſii veſtigia prementes, exercendæ obſtetriciæ arti operam navare non erubeſcunt; quò plures etenim inter ſe diverſi in arte qualibet exiſtunt miniſtri, eo deteriùs artem exerceri certiſſimum eſt. Imperatorum ducumque ſervi pediſſequi, commeatuum ductores, opifices, impedimenta exercitûs olim dicti fuêre : ego verò obſtetrices, herbarios, &c. Medicorum impedimenta dico, quibus ut illi, ſi ſapiunt, cum bonis reipublicæ rebus, ſeſe tandem liberent futurum ſpero & ex prælibatis concludo.

Ergò in curandis affectibus, qui puerperarum ſuppreſſis prioribus Lochiis ſuperveniunt ſola Antiphlogiſtica.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. NICOLAUS JEANROY, Regii Medicorum Nanceianorum Collegii Socius Honorarius.

M. AUGUSTINUS ROUX, Regiæ Societat. Rei Agrariæ; necnon Regiæ Scientiarum Academiæ Burdigalenſis ſocius.

M. ACHILLES - GUILLELMUS LE BEGUE DE PRESLE, Eques & Cenſor Regius.

M. CÆSAR COSTE, Cenſor Regius.

M. PETRUS-JOANNES CLAUDIUS MAUDUYT DE LA VARENNE.

M. STEPHANUS D'HUAUME Scholarum profeſſor.

M. JACOBUS VERDELHAN DES MOLLES, sereniſſimi Principis Condæi, Conſiliarius Medicus.

M. CAROLUS-LUCOVICUS LIGER.

M. JOANNES - STEPHANUS GUETTARD, Regiarum Academiarum Pariſienſis, Rupellenſis, Florentinæ & stokolmienſis socius, Cenſor Regius & Hiſtoriæ Naturalis Muzæi s. Ducis Aurelianenſium Cuſtos.

Proponebat Pariſiis, BARTHOLOMÆUS - PETRUS DELANOUE, Pariſinus, Eques, in ſupremo Senatu Pariſienſi Patronus, nec-non Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1769, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſit. & Facultatis Med. Typograph. 1769